

SZOCIÁLIS SZAKMAI SZÖVETSÉG Etikai Kollégiuma

1068. Budapest, VI. Benczúr u. 45. III. 302.
Tel/fax.: ; E-mail: etika@3sz.hu

Szakma etikai gondolatok az

Időközi tényfeltáró jelentés H. Károly ügyében

címmel, a szociális szakemberek által készített anyaghoz

A Szociális Szakmai Szövetség elnöksége szakma etikai szempontú véleményezési felkéréssel, eljutatta a szervezet Etikai Kollégiumához a címben megnevezett, igen tartalmas és szakmai gondossággal elkészített anyagot. Az EK ezt a dokumentumot tekintette át, véleményét az ebben lefektetett információkra alapozta. Ez azt is jelenti, hogy véleményünk valamilyen mértékben hiányos, mert több szereplő szakember és szervezet részéről nem kaptunk információt. Korábbi ügyeinktől eltérően nem közvetlenül a kliens vagy egy szakember osztotta meg a tapasztalatait a kollégium tagjaival, hanem egy szakértői csoport által készített feltáró anyagban foglaltak alapján fejtjük ki etikai véleményünket.

Az Etikai Kollégium a felkérést elfogadta, a leírt ügyben végzett elemzését a Szociális munka Etikai Kódexének szellemében, az abban lefektetetteknek megfelelően végezte. A Jelentés tartalmáról szakma etikai véleményét kialakította, és azt a szervezet elnöksége részére átadja.

Az eset olvasása során elsőként a Kódex 38. pontjában leírtak szem előtt tévesztése tűnik fel:

38. A szociális munkás arra törekszik, hogy a szociális területen tevékenykedő intézmények, szervezetek és szakemberek hálózatként együttműködjenek, a társadalmi problémák megoldása érdekében szakmaközi egyeztetéseket, fórumokat, szektor- és ágazatközi együttműködések hozzanak létre.

Ebben a helyzetben – és ez végig kíséri az esetet – a Jelzőrendszer működtetésének alapvető hiánya érzékelhető. A háziorvosi dokumentációk alapján évekre visszamenően követhető a kliens egészségi állapota, vizsgálatára 2018 őszén ismét sor került. A bérleti díjak fizetésének hektikussá válása, majd a lakás takarításával kapcsolatban felmerülő problémák a kliens mentális állapotának erőteljes romlását sugallják, amelyről a háziorvosi jelzés elmaradt.

A CSGYJK hivatalból értesül a Vagyongazdálkodási Irodától, a lakásbérleti szerződés lakbér-tartozás miatti felmondásról 2019 januárjában. A CSGYJK munkatársa februárban ki is megy a lakásra, de ott nem talál senkit, így be sem tud oda menni, onnét dolgavégezetlenül távozik.

2019. júniusában megkereste az egyik lakó az Önkormányzat jegyzőjét (aki nem mellesleg a jelzőrendszer egyik tagja) H. lakásából kiáramló zavaró bűz megszüntetése ügyében. Ez az ügy eljut a Városgazdálkodáshoz, akik értesítik a CSGYJK-t, ők pedig „haladéktalanul” június 19-én felkeresik H.-t, amikor a lakásba is bejutnak. A munkatárs itt rögtön „környezettanulmány” feljegyzést készít, és tájékoztatást ad adósságkezelés lehetőségéről, amellyel nem kíván élni a kliens.

Nagyon fontos a szociális munkás „fellépése” a klienssel való kapcsolatban. A segítség elutasítása esetén a további szolgálatok és szakemberek (jelzőrendszer) felé - akik a helyzetben tenni tudnak - intézkedési, bevonási, tájékoztatási feladata van. A kódex szerint:

18. A szociális munkás tevékenységét kliense bevonásával, folyamatos részvételével kell végeznie oly módon, hogy segítse őt az életét érintő helyzetek felismerésére, ezekben döntések meghozatalára, és a szükséges intézkedések megtételére.

36. A szociális munkás felelősséggel tartozik az általa vezetett segítő tevékenység teljes folyamatának szakmai tartalmáért, minőségéért.

A lakó panaszát a Szociális Szolgálat is megkapja, akik az állapotfelmérés érdekében ki is mennek, ahol „megállapítják” a szociális takarítás szükségességét, és H. állapotának alapján indokoltnak látják felajánlani a rendszeres házi segítségnyújtást is. Ezeket a kliens elfogadja. A takarítás, a rendrakás később meg is történt, amit a birtokbavételi Jegyzőkönyv külön is rögzít. A házi gondozás indokoltsága vezetői konzultáció után elismerésre kerül, de különböző iratok beszerzéséig késedelmet szenved. A CSGYJK – eddig nem alkalmazott - Esetmegbeszélőt hívott össze ebben az ügyben, ahol egy sor információ került elő, amelyek egy részét az egyik, más részét a másik fél ismerte csak!

Az esetmegbeszélőn szembesül a CSGYJK azzal, hogy lakásbérleti szerződés felmondása esetén az Ő feladatuk az elhelyezés megoldása. E sokkoló tudás megszerzése után igyekeztek a Vagyongazdálkodási Iroda július 31-i határidejének betartását elérni. (Sajnos a CSGYJK nem ismeri a szakértők által bemutatott képviselő-testületi előterjesztést, amely biztosította volna határozott idejű bérleti szerződés megkötését ebben a helyzetben is, a kilakoltatás helyett.)

A szakértői anyag plasztikusan bemutatja a CSGYJK kapkodását H. úr mindenáron való, határidőre történő elhelyezésének, lakása átadásának az érdekében, amire szűken egy hónap állt rendelkezésükre. A különböző – válogatás nélküli – szálláshelyek keresése, olyanok, amelyek nem az ilyen helyzetben lévők számára nyitottak, szinte mindegy volt mi, csak legyen valami. A kényszer hajtotta a keresést is.

A szociális munkás a rá nehezedő elvárások terhe alatt (pl. Vagyongazdálkodás) nem vette figyelembe az Etikai Kódex, következő pontját:

19. A szociális munkás elsődlegesen a kliense érdekeit képviseli, de emellett tiszteletben tartja mások érdekeit is.

A jelentés alapján úgy látjuk, hogy a CSGYJK egy sor területen nem volt partnere a kliensnek, és nem is követte annak sorsát.

Miután a Vagyongazdálkodási Iroda a lakásbérleti szerződés felmondásáról értesítette a CSGYJK-t, annak adósságkezeléssel megbízott munkatársa kiment H. úr lakására, ahol őt nem találta otthon. Annak ellenére, hogy a reá bízott ügyben tulajdonképpen eredménytelen volt, semminemű intézkedést nem tett, hónapokig nem kereste a klienst, csak csupán akkor, amikor a többi szervezeten keresztül ismét elérte Őket az információ, közel fél évre rá. Ez szöges ellentétben áll a Kódex alábbi pontjaival.

17. *A szociális munkás tevékenységeiben a segítségnyújtás elsődleges fontosságú, az együttműködésre kötelezett kliensekkel való kapcsolattartásban is.*
22. *A szociális munkás a kliense számára adjon meg minden szükséges információt, hogy a kliens a saját életével kapcsolatban megalapozott döntéseket tudjon hozni. Segítenie kell továbbá klienseit abban, hogy megismerjék, megértsék és gyakorolhassák jogukat, szükség esetén panaszt tudjanak tenni, jogorvoslatot kérhessenek.*

A Jelentésből egyértelműen kiderül a kliens közel egy évig hadakozott a szolgáltatókkal, akik a különböző – esetenként jogtalan – kintlévőségeiket is igyekeztek behajtani. Ez a hosszú – amelyben minden bizonnyal a mentális leépülés közrejátszott - történet nem jutott el sem a CSGYJK-hoz, sem a Szociális Szolgálathoz.

Nagyon jó lenne, ha különböző szolgáltatók, Vagyongazdálkodók, Díjbeszedők is bekapcsolódnának a Jelzőrendszerbe. Idős, beteg emberek esetében, nem hagynák a végsőkig elfajulni a követeléseket.

E gondolat elősegítését sugallja a Kódex illeszkedő pontja:

56. *A szociális munkás munkavégzése során tudatosítja környezetében a társadalmi felelősségvállalás és -részvétel, valamint a szolidaritás fontosságát.*

Összefoglalva:

A tárgyalt eset igen sok „tanulsággal”, elgondolkodtató elemmel bír.

Sajnálatos módon a társadalmi változások nem könnyítik meg az emberek mindennapjait. A feszültségek fokozódnak, az emberek egyre inkább magukba fordulnak, csökken a szolidaritás, az együttérzés.

Az ügy „szereplői” különböző mértékben „egyengették” a kliens útját.

Nem folytatható az, a jelentésből kivilágló gyakorlat, hogy a szociális intézményt, a szociális segítőt, szociális munkást tevékenysége során más szervezet végrehajtójaként, esetenként statisztaként, nem pedig a szociális szakma elveinek mentén partnerként vonják be. Háttér információként az is tudható, hogy az óriási szakember hiány mellett a gyermekvédelmi ügyek válnak elsődlegessé, a klasszikus családsegítés - amire ebben az esetben itt szükség lett volna - idő és szakmai ismeret hiányában háttérbe szorul a CSGYJK-k életében.

A munkahely és az egyén hozzáállása a szociális munkához, a klienseik érdekében való tevékenységben nem lehet elnagyolt, és semmilyen irányban sem lehet presszionált! Lásd:

49. A szociális munkás munkahelyén az Etikai Kódex elvei, értékei érvényesítésére törekszik. Ha ennek elérésében a szociális munkást akadályozzák, akkor segítségért joga van az Etikai Kollégiumhoz fordulni. A kliens - és a szociális munkás - érdeke, hogy szorgalmazza az Etikai Kódex bekerülését az intézmény szervezeti és működési szabályzatába.

50. A szociális munkás kötelessége, hogy törekedjen a szociális ellátások feltételeinek javítására, amelyek hozzájárulnak a társadalmi kirekesztés, megőlyegzés vagy megalázás csökkentéséhez, és ez által elősegítik a munkahelyi- és a befogadó társadalom erősödését. A kirekesztés, diszkrimináció és előítéletesség nélküli, szakmai tisztességgel végzett, a kliens érdekeit szem előtt tartó munka - érvényesítésében kiemelt szerep jut a munkahelyi vezetőknek

Az elemzett szakértői anyag hiányossága, hogy a szakemberek álláspontját, véleményét nem ismerhetjük meg, az érintett intézmény - etikailag is érthetetlen - elzárkózása miatt, így fontos megjegyeznünk, hogy állásfoglalásunk a rendelkezésre álló információk alapján az elkészült szakmai anyagra reflektál a Kódex pontjai és annak értékei mentén.

Budapest, 2019. november 19-én.

Tisztelettel:

**a Szociális Szakmai Szövetség
Etikai Kollégiuma**